

آئین نامه اجرایی قانون حمل و نقل

ماده شماره ۱ :

توضیحات کامل: اصطلاحات به کار برده شده در قانون حمل و نقل و عبور کالاهای خارجی از قلمرو جمهوری اسلامی ایران که از این پس در این آئین نامه ، قانون نامیده می شود و این آئین نامه به شرح زیر تعریف میگردند:

الف - اظهارنامه عبور خارجی : عبارت از برگه ای (فرمی) چاپی که توسط گمرک جمهوری اسلامی ایران چاپ شده و جهت اظهار کالاهای عبوری خارجی مورد استفاده قرار میگیرد.

ب - اظهارنامه اجمالی کالای عبوری : عبارت است از برگه ای (فرمی) چاپی جهت اظهار اجمالی کالا که در بدو ورود آن توسط هدایت کننده وسیله حمل یا نماینده شرکت حمل و نقل و یا نماینده راه آهن به گمرک یابندر یا فرودگاه حسب مورد تسلیم میگردد.

پ - اظهار کالای عبوری : عبارت است از ذکر اوصاف و مشخصات کامل کالا در اظهارنامه تسلیمی که جهت عبور خارجی کالا به گمرک ارائه میگردد.

ت - اظهار اجمالی کالای عبوری : عبارت است از ذکر مشخصات کلی کالا که در اظهارنامه اجمالی به گمرک یا بندر ارائه میگردد.

ث - ترخیصیه کالای عبوری : عبارتست از سند حواله تحویل کالا به صاحب آن یا عبوردهنده که از سوی متصدی حمل و یا نماینده وی به عنوان گمرک با رعایت ضوابط و مقررات مربوط صادر میگردد.

ج - پروانه عبور خارجی: عبارتست از نسخه دوم اظهارنامه عبور خارجی که توسط ادارات گمرک تأیید و صادر میگردد.

چ - بارنامه : سندی است مبین مالکیت کالا که حمل کننده یا نماینده وی پس از وصول کالا صادر می نماید حاکی از حمل کالای معینی از یک نقطه (مبدأ حمل) به نقطه دیگر (مقصد حمل) یا وسیله حمل مورد توافق (کشتی، کامیون ، قطار، هواپیما یا ترکیبی از آنها) در مقابل کرایه حمل معین می باشد.

ح - داده های الکترونیکی: عبارتست از متن یا پرونجاهی (فایل) اطلاعاتی که از طریق شبکه های رایانه ای یا دیسک نوری یا فلاپی دیسک به منظور تسریع در امورجاری عبور کالا تحت استاندارد و نمونه (فرمت) شناخته شده بین المللی همراه با اعمال سیستم امنیتی بر روی اینگونه پرونجاهها (فایلها) و امکان احراز هویت فرستنده و گیرنده تبادل میگردد.

خ - وجه الضمان: عبارتست از ودیعه نقدی یا ضمانتنامه بانکی به صورت فردی یا جمعی تضامنی یا بیمه نامه که به منظور تضمین انجام تعهدات گمرکی کالای عبوری از طرف عبوردهنده به گمرک تودیع می شود.

ماده شماره ۲ :

توضیحات کامل: حمل و نقل کالای عبوری از قلمرو گمرکی جمهوری اسلامی ایران منحصر به یک وسیله خاص نبوده و حمل آنها با وسایل نقلیه گوناگون اعم از کشتی ، کامیون، قطار ، هواپیما و لوله و یا ترکیبی از آنها (حمل مرکب) تحت ضوابط این آئین نامه مجاز می باشد.

ماده شماره ۳ :

توضیحات کامل: دستگاههای ذیربط می توانند اوراق و اسناد اشاره شده در متن این آئین نامه که می تواند به طور الکترونیکی دارای ارزش و اعتبار اسناد کاغذی مشابه می باشد.

ماده شماره : ۴

توضیحات کامل: گمرک موظف است حداکثر ظرف شش ماه از تاریخ اعلام شورای عالی هماهنگی ترابری کشور در پایانه های باربری و ایستگاههای راه آهن و فرودگاههای که امکان گمرکی شناخته می شوند ، در صورت آماده شدن امکانات لازم از قبیل ساختمان و تجهیزات اداری ، انبار ، محوطه امکانات تخلیه و بارگیری و منازل سازمانی در حد نیاز به پیشنهاد گمرک و تصویب شورای عالی هماهنگی ترابری کشور ، نسبت به استقرار پرسنل موردنیاز در این اماکن اقدام نماید.

ماده شماره : ۵

توضیحات کامل: عبور کالا از قلمرو کشور جمهوری اسلامی ایران در حدود قراردادهای و موافقنامه های منعقد شده بین دولتهای طرفین، تابع همان مقرراتی خواهد بود که در قراردادهای منعقد شده آمده است ، مگر آنکه بنابر علل امنیتی و مذهبی ورود آن به کشور ممنوع باشد.

ماده شماره : ۶

توضیحات کامل: فهرست کالاهای ممنوعه حداکثر ظرف مدت پانزده روز پس از تصویب این آئین نامه توسط شورای امنیت کشور تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

ماده شماره : ۷

توضیحات کامل: عبور دام و نبات و مواد و محصولات خام دامی و نباتی که به موجب قانون نیاز به اخذ مجوز قرنطینه دامی و نباتی دارد، منوط به اخذ مجوز یاد شده است . فهرست کالاهایی که نیاز به اخذ مجوز قرنطینه دارد ، توسط سازمانهای ذیربط تنظیم ضمن اعلام به سازمان حمل و نقل و پایانه های کشور جهت اطلاع عبور دهندگان کالا منشر می گردد.

ماده شماره : ۸

توضیحات کامل: برای عبور مواد شیمیایی ، منفجره ومخدر زیر نیاز به اخذ مجوز از دستگاههای نام برده شده ذیل می باشد:

الف - عناصر شیمیایی رادیو اکتیو: پرومیتیم، پولونیوم، استات ، رادون، فرانسیم، رادیوم، اکتینیوم، پروتاکتی نیوم، نپتونیم، امریسیوم و سایر عناصر با شماره اتمی بالاتر همچنین سایر مواد رادیو اکتیو طبق فهرستی که سازمان انرژی اتمی ایران اعلام می نماید از سازمان یاد شده

ب - دینامیت وسایر مواد قابل انفجار : مانند فتیله، چاشنی ،کپسولهای قابل انفجار و آتشزا از وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح

ج - مواد مخدر : و مواد سمی و ساکارین و مواد ساکارین دار و بلودومیتیلن که مصرف پزشکی داشته باشد از وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی (اداره کل نظارت بر مواد مخدر)

ماده شماره : ۹

توضیحات کامل: وزارتخانه های کشاورزی و جهاد سازندگی موظفند جهت عبور کالاهای خارجی که نیاز به قرنطینه و صدور مجوز دارند با استقرار امکانات مورد لزوم درمرزهای مجاز کشور در کوتاهترین زمان ممکن نسبت به صدور مجوز لازم اقدام نمایند.

ماده شماره : ۱۰

توضیحات کامل: عبور کالاهای خارجی از قلمرو جمهوری اسلامی ایران منوط به سپردن وجه الضمان به شرح زیر خواهد بود:

الف - در مورد کالاهای مجازمبلغی معادل حقوق گمرکی ، سود بازرگانی و عوارضی که به واردات قطعی آن کالا تعلق می گیرد.

ب - در مورد کالای مجاز مشروط و ممنوع ورود مبلغی معادل حقوق گمرکی، سود بازرگانی ، عوارض و سه برابر ارزش کالا.

ماده شماره : ۱۱

توضیحات کامل: وسایل نقلیه خارجی اعم از کامیون ، اتوبوس ، مینی بوس ، لکوموتیو ، و وسایل نقلیه ریلی بدون بار و مسافر و سواری که بعنوان یک محموله عبوری با نیروی محرکه خود قلمرو کشور را عبور می نمایند و فقد مدارک معتبر بین المللی عبور می باشند در صورتیکه توسط یکی از شرکتهای حمل و نقل بین المللی ایرانی مجاز اظهار گردند از لحاظ سپردن وجه الضمان تابع مقررات کالاهای عبوری می باشند.

ماده شماره : ۱۲

توضیحات کامل: کلیه سازمانهایی که مسئول انجام عملیات یا تشریفات عبور کالاهای خارجی هستند از قبیل ادارات گمرک ، بندر ، پایانه ها ، ایستگاههای راه آهن ، فرودگاهها و بانکها موظفند امور مربوط را در یک بخش یا دایره ای جدا از سایر بخشها و دوایر دیگر متمرکز نموده به طوریکه انجام تشریفات عبور خارجی کلاً در همان بخش با دایره در اسرع وقت و بدون وقفه امکانپذیر باشد.

ماده شماره : ۱۳

توضیحات کامل: تکمیل یا تغییر بسته بندی در مورد کالاهای عبوری خارجی و همچنین نمونه برداری از آن بنا به درخواست کتبی صاحب کالا یا عبوردهنده بدون آنکه ماهیت کالا تغییر نماید در محوطه های گمرکی با نظارت مستمر گمرک مجاز می باشد. در این قبیل مواقع در صورت مجلسی که به امضای نمایندگان گمرک و عبور دهنده برحسب مورد می رسد، وقوع امر به طور تفصیلی قید و ضمیمه اسناد عبور می شود.

ماده شماره : ۱۴

توضیحات کامل: ادارات گمرک و سازمانهای ذیربط درخواست کتبی صاحب کالا یا عبوردهنده مبني بر تخلیه کالا در اماکن و محوطه های گمرکی یا انتقال کالا از کانتینر به کامیون یا واگن یا هواپیما و بالعکس را قبول می نمایند.

ماده شماره : ۱۵

توضیحات کامل: در صورت ضرورت وضع هرگونه عوارض بر کالاهای عبوری خارجی ، سازمان حمل و نقل و پایانه های کشور موضوع را بررسی و با توجه به شرایط زمانی و مکانی و عمل متقابل سایر کشورها نسبت به کالاهای عبوری مربوط به جمهوری اسلامی ایران ، پیشنهاد لازم را در خصوص وضع عوارض به شورای عالی هماهنگی ترابری کشور به منظور تصویب هیأت وزیران ارائه می نماید.

ماده شماره : ۱۶

توضیحات کامل: کلیه سازمانهایی که در امر عبور کالا وظیفه ای بر عهده آنها مقرر است جمله پستهای قرنطینه دامی و نباتی ، نیروی انتظامی و غیره موظفند ضمن فراهم نمودن امکانات لازم ساعت کاری خود را با ساعت کاری ادارات گمرک مرزی مربوط هماهنگ کنند و در صورت ضرورت به صورت شبانه روزی فعالیت نمایند.

ماده شماره : ۱۷

توضیحات کامل: اداره گذرنامه مکلف است گذرنامه و دفترچه خروجی مربوط به رانندگان ایرانی متقاضی فعالیت در خطوط بین المللی را پس از درخواست شرکت حمل و نقل بین المللی که قبلاً توسط سازمان حمل و نقل و پایانه های کشور به آن اداره معرفی شده است حداکثر ظرف هفت روز کاری صادر نمایند.

ماده شماره : ۱۸

توضیحات کامل: رانندگان کامیونهای حامل کالای عبوری خارجی موظفند در مسیرهای عبور کالا که توسط سازمان حمل و نقل و پایانه های کشور با هماهنگی وزارت کشور تعیین و اعلام میگردد تردد نمایند.

ماده شماره : ۱۹

توضیحات کامل: چنانچه برای نیروی انتظامی مستقر در پاسگاههای طول مسیر عبور کالا ظن قوی قاچاق نسبت به محموله عبوری وجود داشته باشد یا با فک مهر و موم (پلمپ) کامیون یا کانتینر یا هر گونه دخل و تصرف در کالای عبوری مواجه گردد، فک مهر و موم (پلمپ) و بازرسی محموله صرفاً با حضور نماینده گمرک و تنظیم صورتمجلس امکانپذیر می باشد.

ماده شماره : ۲۰

توضیحات کامل: چنانچه کالای عبوری خارجی بصورت مستقیم از مرزهای زمینی و بدون انجام عملیات تخلیه و بارگیری ، از گمرک عبور نماید یا توسط وسایل حمل به یکی از بنادر یا ادارات گمرک وارد و بصورت یکسره به وسایل حمل دیگر بارگیری و خارج گردد مشمول پرداخت حق بیمه محلی نمی باشد . در این گونه موارد در صورت ورود خسارت به کالا مسئولیتی برعهده گمرک نمی باشد.

ماده شماره : ۲۱

توضیحات کامل: در صورتیکه کالای عبوری خارجی در اماکن و محوطه های گمرکی و بندری تخلیه و برای آن قبض انبار صادر گردد مشمول پرداخت حق بیمه مقرر برای کالاهای وارداتی به گمرک می باشد.

ماده شماره : ۲۲

توضیحات کامل: هزینه های تخلیه و بارگیری و انبارداری محمولات عبوری طبق تعرفه ای که بنا به پیشنهاد شورای عالی ترابری کشور و تصویب هیأت وزیران یا شورای عالی سازمان بنادر و کشتیرانی حسب مورد با رعایت ماده ۳۰ قانون وصول برخی از درآمدهای دولت و مصرف آن در موارد معین مصوب ۱۳۷۳ وضع خواهد شد، دریافت میگردد.

ماده شماره : ۲۳

توضیحات کامل: کالاهای عبوری خارجی در صورت تخلیه در ادارات گمرک ورودی و فراهم نبودن وسیله بارگیری و حمل فوری کالا به مدت ۵ روز از پرداخت هزینه انبارداری معاف می باشند.

ماده شماره : ۲۴

توضیحات کامل: مدت توقف قانونی کالاهای عبوری خارجی در اماکن و محوطه های گمرکی کشور چهار ماه تمام می باشد که ابتدای آن از تاریخ تسلیم اظهارنامه اجمالی کالای عبوری و فهرست کل بار (مانیفست) یا تاریخ صدور قبض انبار مربوط می باشد.

ماده شماره : ۲۵

توضیحات کامل: کالای فاسد شدنی که پس از تخلیه در مجاورت هوای آزاد و شرایط عادی بطور معمول ضایع یا فاسد می شود یا عرفاً شروع به فساد یا تغییر شکل می دهد و کالایی که نگهداریش ایجاد خطر می کند و همچنین حیوانات زنده باید بلافاصله از گمرک عبور داده شود در غیر این صورت گمرک یا بندر هیچگونه مسئولیتی در قبال ضایع یا فاسد شدن یا نگهداری آنها نداشته و حسب مورد با اخطار قبلی کالا متروکه تلقی میگردد.

ماده شماره : ۲۶

توضیحات کامل: کالای عبوری خارجی می تواند به طرق زیر از قلمرو کشور عبور داده شود:

الف - عبور مستقیم از قلمرو جمهوری اسلامی ایران به خارج از کشور

ب - حمل ترکیبی از قلمرو جمهوری اسلامی ایران به خارج از کشور

پ - نگهداری در مناطق حراست شده یا اماکن گمرکی و ترتیب حمل تدریجی یا کلی آنها به خارج از کشور

ماده شماره : ۲۷

توضیحات کامل: عبوردهنده باید اظهارنامه کالای عبوری را در سه نسخه تنظیم و به همراه اسناد مورد لزوم به گمرک ارائه نماید.

ماده شماره : ۲۸

توضیحات کامل: گمرک پس از اخذ اظهارنامه و انجام تشریفات مربوط همزمان پروانه عبور را امضاء و مهر نموده و به عبور دهنده ارائه می کند.

ماده شماره : ۲۹

توضیحات کامل: مدارک لازم برای الصاق به اظهارنامه عبور کالا عبارتند از:

الف - کالای وارد شده از طریق جاده:

۱- اسی ام آر (در صورت تسلیم ، ارائه اصل به گمرک عبوردهنده جهت تطبیق و تأیید الزامی است)

۲- تصویر سیاهه خرید (فاکتور)

۳- تصویر فهرست عدل بندی در صورت یکنواخت نبودن کالا

ب - کالاهای وارد شده از طریق دریا:

۱- یک نسخه رونوشت از بارنامه

۲-ترخیصیه کالای عبوری

۳-تصویر سیاهه خرید (فاکتور)

۴-تصویر فهرست عدل بندی در صورت یکنواخت نبودن کالا

پ - کالاهای وارد شده از طریق راه آهن:

-بارنامه یا تصویری از آن که به تأیید شرکت راه آهن جمهوری اسلامی ایران رسیده باشد.

۲-تصویر سیاهه خرید

۳-تصویر فهرست عدل بندی در صورت نیاز

ت - کالاهای وارد شده از طریق هوا:

-بارنامه هوایی یا تصویر تأیید شده آن توسط شرکت هواپیمایی مربوط یا کارگزاران آن

۲-تصویر سیاهه خرید

۳-تصویر فهرست عدل بندی در صورت نیاز

ماده شماره : ۳۰

توضیحات کامل: پذیرش یک اظهارنامه برای عبور محمولات یک بارنامه در صورت گوناگون بودن نوع کالا، همچنین پذیرش یک اظهارنامه برای عبور محمولات یک وسیله حمل موضوع چند بارنامه ، بلامانع است.

ماده شماره : ۳۱

توضیحات کامل: انجام تشریفات عبور کالاهای خارجی از قلمرو کشور در اولین گمرک مجاز ورودی صورت میگیرد.

ماده شماره : ۳۲

توضیحات کامل: در مواردی که محمولات عبوری خارجی در اماکن و محوطه های گمرکی تخلیه می شود، ارائه قبض انبار و اسناد مندرج در ماده ۲۹ این آئین نامه برحسب مورد جهت انجام تشریفات عبور کالای خارجی ضروری است.

ماده شماره : ۳۳

توضیحات کامل: محمولات عبوری خارجی نیاز به اخذ نظر آزمایشگاه و مجوز استاندارد ندارد.

ماده شماره : ۳۴

توضیحات کامل: کانتینرهای حامل کالای عبوری خارجی به عنوان ظرف کالا محسوب و نیازی به اظهار جداگانه ندارد ولی شرکتهای حمل و نقل بین المللی می توانند در بدو ورود به منظور تسهیل گردش این کانتینرها (ورود و خروج مکرر) برای کانتینر درخواست صدور پروانه ورود موقت بنمایند و گمرک مکلف به پذیرش آن می باشد.

ماده شماره : ۳۵

توضیحات کامل: درخصوص محمولات یکنواختی که تخلیه آنها به علت بالا بودن مقدار و حجم محموله به طول می انجامد، قبول اظهارنامه موکول به خاتمه عملیات تخلیه نمی باشد و عبور دهنده می تواند برای اینگونه محمولات به محض ورود، اظهارنامه تسلیم و نسبت به انجام تشریفات گمرکی اقدام نماید.

ماده شماره : ۳۶

توضیحات کامل: هرگاه مشاهده شود که کالاهایی که به منظور عبور از قلمرو کشور به گمرک ورودی اظهارگردیده است وجود نداشته یا کسر می باشد صورتمجلس تنظیم و اظهارنامه تسلیمی و پروانه عبور برآن اساس تصحیح و کالا عبور داده می شود.

ماده شماره : ۳۷

توضیحات کامل: گمرک ورودی با هماهنگی و کسب نظر سازمان حمل و نقل و پایانه های کشور با توجه به طول مسافت ، چگونگی راه ، فصول سال و نوع وسیله ، مهلتی را برای حمل کالای عبوری ازگمرک ورودی تا گمرک خروجی یا گمرک مقصد داخل کشور تعیین و در پروانه عبور قید می نماید.

ماده شماره : ۳۸

توضیحات کامل: پروانه عبور باید در طول مسیر عبور همراه وسیله نقلیه حامل کالای عبوری خارجی باشد.

ماده شماره : ۳۹

توضیحات کامل: به هنگام ورود کالای عبوری خارجی به گمرک خروجی یا مقصد در داخل کشور ، عبور دهنده یا نماینده وی باید پروانه عبور یا تصویری از آن را که به ترتیب مقرر در ماده ۳۸ این آئین نامه گواهی شده است، همراه با وسیله حامل کالا به گمرک مقصد در داخل کشور یاخروجی تسلیم نماید.

ماده شماره : ۴۰

توضیحات کامل: گمرک خروجی یا مقصد پس از بررسی اجمالی و اطمینان ازصحت مهر و موم (پلمپ) و عنداللزوم تطبیق مشخصات ظاهری کالا با مندرجات پروانه یا تصویر گواهی شده آن اجازه خروجی از مرز یا تخلیه را صادر می نماید.

ماده شماره : ۴۱

توضیحات کامل: پس از خروج یا تخلیه کالا در گمرک مقصد در داخل کشور یا خروجی، گمرک مزبور بلافاصله مراتب را در ظهر پروانه عبور یا تصویر گواهی شده آن تأیید، امضاء و مهور نموده و پس از ثبت در دفاتر مربوط و نگهداری آن ، مراتب را از طریق دورنگار یا سایر وسایل مخابراتی ، الکترونیکی، ماهواره ای و رایانه ای به گمرک ورودی اعلام و رونوشت آن را به عبوردهنده یا نماینده وی تسلیم می نماید . در هر حال تصفیه نهایی منوط به ارائه اصل پروانه عبور خارجی می باشد.

ماده شماره : ۴۲

توضیحات کامل: گمرک صادرکننده پروانه عبور خارجی باید به محض دریافت تأییدیه نهایی گمرک مقصد در داخل کشور یا گمرک خروجی مبني بر ورود و تحویل یا خروج کالای عبوری، تعهدات عبور دهنده را خاتمه یافته تلقی و وجه الضمان مربوط را مسترد یا تصفیه نماید.

ماده شماره : ۴۳

توضیحات کامل: در مواقعی که گمرک مقصد داخلی یا گمرک مرز خروجی با فك مهر و موم (پلمپ) یا احتمال دخل و تصرف مواجه می شود، باید با حضور هدایت کننده وسیله حمل (راننده) و نماینده عبوردهنده ، به بازرسی کالا پرداخته و آنرا با پروانه عبور تطبیق دهد و در صورتیکه سوء نیت و مغایرتی احراز نشود اجازه خروج کالا یا تخلیه صادر و در غیر اینصورت رسیدگی و وفق مقررات عمل خواهد شد.

ماده شماره : ۴۴

توضیحات کامل: هرگاه مهر و موم (پلمپ) گمرکی عمداً شکسته شده باشد و دخل و تصرف در کالای عبوری خارجی شده باشد با مرتکب یا مرتکبین طبق قانون راجع به مجازات قاچاق رفتار می شود. بعلاوه چنانچه این عمل مستوجب کیفر دیگری بر طبق مقررات قانونی باشد مرتکب یا مرتکبین به همان کیفر نیز خواهند رسید.

ماده شماره : ۴۵

توضیحات کامل: چنانچه محکومیت اشخاص حقیقی یا حقوقی از طرف دادگاه ذیصلاح قطعیت یابد و به موجب قوانین و مقررات جاری کشور، مرتکب یا مرتکبین مستوجب محدودیت ویا محرومیت‌های دیگری هم باشند با آنان طبق مقررات اخیر نیز رفتار خواهد شد.

ماده شماره : ۴۶

توضیحات کامل: رانندگان وسایل نقلیه حامل کالای عبوری خارجی موظفند کالای موردحمل را عیناً بدون هرگونه دخل و تصرفی درمهلت مقرر در پروانه عبور به گمرک مقصد داخلی یا گمرک خروجی حمل نمایند.